

a teatrului", constată cu durere Anton Tauf, iar un fost secretar literar, investit în funcție pe vremea directoratului său de acum treizeci de ani, Justin Ceuca, găsește poate cel mai adecvat titlu pentru o mărturie: „Nedespărțirea de Vlad Mugar”.

Excesiv de superstițios, nu suporta cifra 13. Îi spunea, la nevoie, 12 bis. Observ însă că destinul i-a fost marcat de cifra 22. S-a născut la 22 iunie 1927 (de Sânziene), la 22 martie 2001 a început repetițiile cu *Hamlet* la Cluj, a prezentat avanpremieră în 22 iunie (exact în ziua de naștere, la 74 de ani, ca „un vis în noaptea miezului de vară”),

la 22 iulie moare la München. Cu opera desăvârșită. Care, poate, s-a iscat dintr-o imagine și o premoniție, mărturisite cu doi ani în urmă Floricăi Ichim în cartea sa *La vorbă cu Vlad Mugar*: „De curând, mă-ntorceam plictisit, eu care nu mă plictisesc nici odată, de la Salzburg spre München. Acasă m-am aruncat în fața televizorului. Pe ecran, câteva perechi de tineri în doliu dansau și cântau în coșciuge, se căsătoreau în morminte. Dacă tot mă-ntorc mereu, poate mi-a fost dat să și mor la München. Ce frumos ar fi să mor, căsătorindu-mă, dansând cu soția mea pe morminte!”.

Marina CONSTANTINESCU

Luciditate și febră*

Trebuie spus de la început un lucru care vorbește despre prețuire, respect și generozitate în teatru, ceva mai evident cu ani în urmă și din ce în ce mai greu de găsit astăzi. Un creator veritabil ar trebui să aibă dimensiunea artistică și umană mai sus amintită, acea boierie care te ajută să înțelegi că lumea n-a început și nu se termină cu tine, că prietenia și comunicarea în această profesiune sunt esențiale. Colecția „Maeștri” s-a născut și crește în continuare datorită regizorului, pedagogului și importantului om de teatru care este Valeriu Moiescu. El a inventat această serie ca un intelectual semn de omagiu față de artiștii fundamentali în existența istoriei teatrului și spectacolului, care au marcat un fel de a gândi, de a face, de a primi această artă. Primul volum a fost

dedicat personalității lui Radu Penciulescu. Al doilea, care ne oferă acum un prilej de popas, îl introduce în galeria maeștrilor pe regizorul Crin Teodorescu. O alegere surprinzătoare, în primă instanță, și pentru faptul că n-a fost o persoană epatantă, prea puțini au făcut exercițiul de a-i menține prezentă aura și, nu în ultimul rând, din cauza dispariției sale în 1970. Chiar condițiile neclare, și încă neelucidate, ale morții sale, anii de detenție executată (1958–1963) pe la Văcărești, Rahova, Jilava, Poarta Albă au forțat aducerea unui soi de tăcere în jurul numelui său. Generații întregi de actori, de regizori habar n-au cine a fost și ce a făcut. Ideea de a-l scoate în lumina cunoașterii noastre mi se pare nu doar nobilă, ci și reparatorie, moral și estetic.

* Volumul *Crin Teodorescu* din cadrul colecției „Maeștri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX”, colecție editată de Centrul de Studii și Experimente Teatrale „Crin Teodorescu”, Catedra de Regie Teatru, Scenografie și Coregrafie din UNATC București (coordonată de prof. univ. Valeriu Moiescu), ar fi trebuit să se lanseze joi, 29 noiembrie, în cadrul Festivalului Național de teatru „I.L. Caragiale”, ediția 2001. Din cauza unor disfuncții lezante, Senatul UNATC a hotărât să amâne lansarea pentru altă dată și, mai ales, pentru alt spațiu mai apropiat spiritului cărții. (N.R.)

Citind, descoperi figura unui om extrem de studios. Refacerea acestui destin artistic este un tip de investigație culturală, este o provocare imensă, o chemare a informațiilor și conexiunilor personale, o revelare a unei personalități despre care se vorbește atât de puțin, deși a însemnat mult, cu care eu n-am avut nici-un contact direct, n-am văzut nimic din ce a pus în scenă. Munca extraordinară a echipei redacționale de a strânge, de a cerceta dosare de cronici, de a selecta fragmentele semnificative, de a găsi schițe de decor, pagini din caietele de regie, din jurnalul lui Crin Teodorescu îi aduce cititorului starea de cufundare într-o lume foarte densă și într-un fel bizară. Crin Teodorescu a fost un om și un artist bătut de profesia sa, preocupat de asta necondiționat, un intelectual subțire care a cultivat ideea și noțiunea de „actor-intelectual” (atât de depreciați astăzi), un teoretician cu vocație, modern, elaborat și riguros în concepte, la curent cu tendințele, direcțiile și modelele timpului său. Inițierea în lumea lui Crin Teodorescu se produce cu publicistica sa acută, pregnantă, continuă cu o suită de declarații și interviuri, cu munca istoricului de teatru, a cercetătorului pentru a se împlini cu universul spectacolelor puse în scenă la Brăila, Galați, Iași, Cluj, la Teatrul Mic, Teatrul de Comedie și Teatrul Bulandra. Zona de cercetare pare să aibă ceva din ponderabilitatea lui Grotowski. Scenografia era un element vital, o componentă decisivă, o expresie a rafinamentului pe scenă. În 1965 lucra *Vară și fum* la Iași. Scenografia era semnată de Paul și Maria Bortnovski, ca și la *Din jale se-ntrupează Electra* (Iași, 1966), apoi la Bulandra, în 1968, *Victimele datoriei*, cu Paul Bortnovski. La Teatrul Mic a făcut, în 1965, *Jocul ielelor*, Camil Petrescu fiind unul dintre scriitorii care l-au fascinat și incitat totodată, decorul și costumele au fost realizate de Teodor Constantinescu, iar *Lungul drum al zilei*

către noapte de la Cluj poartă gândul scenografic al lui Liviu Ciulei (1968), ca și *Harfa de iarbă* de la Bulandra din 1970. Asta da familie artistică și spirituală! Gina Patrichi, Clody Bertola, George Constantin, Ștefan Bănică, Virgil Ogășanu, Silvia Ghelan, G. Ionescu-Gion, Leopoldina Bălănuță, Mircea Albulescu, Dorin Varga, Constantin Codrescu, Ștefan Sileanu, Costel Constantin, George Motoi, Emil Botta, Florian Pittiș, toți aceștia și mulți alții s-au întâlnit cu Crin Teodorescu în distribuții, în roluri, în spectacole cu amprentă, în partituri pentru care au fost elogiați realmente. Privesc fotografiile-document și văd o lume în mișcare, puternică, văd dorința de a face ceva valoros, de a lăsa urme de neșters, dincolo de trecerile lor pământești. Formidabil!

Drumul descoperirii mele merge de la scriitură și filosofia ei, prin reintroducerea în circuit a mărturiilor depuse de cronici, la refacerea mentală a unor scene, relații, trasee actoricești, interpretări, stări, discuții din repetiții și din spectacolele lui Crin Teodorescu, medicinistul, filosoful, regizorul, scriitorul, un spirit creator și enciclopedic deopotrivă. În loc de final, un deziderat, o confidență, o emblemă a complexității și modernității acestui spirit. Reproduc pagina 300 a cărții:

„1. [...] mi-aș dori să pot înființa un mic laborator de teatru – un studio de 102 locuri – unde, împreună cu câțiva pasionați, să pot exprima câteva idei pe care le am în cap privind acest lucru.

2. Întrucât nu am certitudinea că în 1967 vor fi coapte condițiile obiective pentru împlinirea dezideratului nr. 1, mă voi mulțumi, de data asta, cu mai multe șanse de realizare, să aștern pe hârtie ceea ce am în cap: voi publica la Editura Meridiane un volum despre condiția estetică a actului teatral, volum intitulat *Luciditate și febră*, pentru că pornește de la gândurile lui Camil Petrescu, luciditate și febrilitate.”